23/09/2020

Храм Светог Саве: кућа коју сви градимо

Завршен мозаик на 15.000 квадратних метара До краја октобра требало би да буду готови и радови на унутрашњем уређењу врачарске светиње, објашњава за „Политику” њен старешина владика Стефан.

Један од највећих у свету, јединствен по много чему, мозаик храма Светог Саве на 15.000 квадратних метара завршен је. Дорађују се још само ситнице, а до краја октобра очекује се да буду готови и остали унутрашњи радови у врачарској светињи. Упркос пандемији вируса корона, која је на тренутак потпуно зауставила све, а сада и успорила бројне активности, викарни Епископ ремезијански Стефан, старешина храма Светог Саве, каже за „Политику” да радови иду планираним током.

Он додаје да је тренутно 200 радника у храму, поставља се централни полијелеј у самој светињи, а испред ње плато се поплочава и уређује прилепским каменом. Ускоро ће стићи и бронзана улазна врата на којима је исписана молитва на 24 језика, па би уређење врачарске светиње требало да буде готово до најављеног доласка високе делегације Руске Федерације, коју ће предводити председник Владимир Путин.

-Када градимо овако велики храм, посвећен Светоме Сави и Христу самим тим, ми га градимо и подижемо за сваког човека. А када говоримо о српском народу, нема већег Србина од Светог Саве. Свако ко говори о његовој градњи, треба да разуме да гради храм своме ђеду јер Свети Сава је свакоме од нас ђед. Не можемо рећи: то се гради за цркву, не. Подижемо храм за Србију, за српски народ. То ће бити највећи амбасадор нашег народа и наше

државе, биће амбасадор за свакога и оног који није верујући и оног ко је друге нације. Прошле године више од 70 одсто посетилаца били су људи других нација, Кинези, Јапанци, Турци, Италијани, Шпанци... Беспотребно је питање зашто се храм гради, ми то радимо зато што је то најбољи темељ наше будућности, истиче владика Стефан.

Сада када су радови на уређењу храма већ на самом крају, пажња ће бити усмерена на представљање врачарске светиње и њеног значаја свима онима који у њу долазе. Невероватна је његова спољашња лепота, али желимо да упознамо друге с оним што храм чини храмом, додаје епископ ремезијански.

-Пре годину и по дана основали смо професионални хор који се сада спрема за отварање храма, ту су наши мозаици, архитектура храма... Желимо да задовољимо потребу за културом, уметношћу, али пре свега за највећим уметником који је створио човека и свет, за Господом. Наш је задатак да покажемо да је најлепша душа човекова када се налази у тако лепом храму. Да се свако осети да је добродошао у ову кућу и да је та кућа за њега, каже владика Стефан.

Од освештања темеља храма до завршних радова на велелепном мозаику прошло је више од осамдесет година градње и напора у које су уткани бројни неимари: патријарси, црквени великодостојници, свештеници, архитекте, инжењери, уметници, али и обични грађани који су својим прилозима помагали да Београд добије један од својих препознатљивих симбола – храм Светог Саве. Њега краси вероватно највећи мозаик у православном свету и један од највећих у сакралним објектима уопште, на којем је радило око 200 мозаичара из Русије, као и уметници из Србије, под руководством академског сликара Николаја Мухина. Постављање је почело освећењем делова мозаика и симболичним постављањем првих каменчића у композицију Вазнесења Господњег. Прве коцкице од кобалта у мозаичку композицију у куполи, чија је укупна тежина импозантних 40 тона, утиснули су патријарх Иринеј, тадашњи председник Србије Томислав Николић, министар културе Владан Вукосављевић и престолонаследник Александар Карађорђевић.

Поставити мозаик на тако велику површину био је захтеван и неизвестан подухват. Као што је својевремено вештину, велико знање и умеће захтевало постављање централне куполе на храм Светог Саве. Права грађевинска акробација и јединствена прилика да се стручњаци окушају, а радозналци са стране пропрате подизање куполе тешке невероватних 4.000 тона на висину од 40 метара. Био је то грађевински догађај године 1989. Купола је подизана укупно 20 дана, посао је завршен уочи Видовдана 26. јуна, када је одржана

прва Литургија под сводовима храма. Подизање куполе врачарског храма пратио је са земље огроман број посматрача, око 1.000 инжењера из целе земље и света, а снимало га је пет светских телевизијских станица. На Видовдан је те 1989. над Београдом засијао крст са централне куполе светосавског храма, с постољем висок 12 метара. Он је један од 18 крстова храма Светог Саве.

На Божићној Литургији 2002. године први пут су се огласила нова звона на богомољи. Храм их има 49, допремљена су из Инсбрука крајем 2001, а од четири највећа клатећа звона, најтеже има 6.128 килограма. Сваког дана у подне свирају Светосавску химну. Свако има свог дародавца чија су имена уписана на њима, а она већа украшена су са четири орнамента. Тако се на великим и средњим звонима налази печат Светог Саве, византијски орао, многокрсник са ознакама Исус Христос побеђује (ИС-ХС-НИ-КА) и лик Светог Саве. Врачарска светосавска звона су звонила, као што је то иначе обичај на православним храмовима, у добру и у злу, оглашавала су долазак великих црквених празника, позивала на литургије и молебне. Звонила су за спас цркава на Косову и Метохији, али и за изгорелу катедралу Нотр Дам у Паризу.

Некима је сметало што кроз поштанске марке помажу градњу храма Светог Саве, други су се питали зашто су звона за ову светињу купљена у Аустрији, а не у Русији, трећима није било право што баш Руси раде мозаик. Кроз шуму заједљивих замерки и оправданих питања, ратове и бомбардовања, економске и политичке кризе, вођен неким другим силама, Светосавски храм је непрестано растао, некад спорије, некад брже, забринут само за једну ствар: како да вечито стреми небу.

spc.rs